

Rolnummer 1756
Arrest nr. 72/2000 van 14 juni 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters H. Boel, L. François, J. Delruelle, H. Coremans en M. Bossuyt, bijgestaan door referendaris B. Renauld, waarnemend griffier, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

Bij arrest nr. 81.885 van 20 juli 1999 in zake A. Grigoreva tegen de Belgische Staat en de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 11 augustus 1999, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het evenzeer van toepassing is op de verzoekende partij die, in het kader van het objectieve contentieux, bij de Raad van State een beroep tot nietigverklaring tegen een administratieve beslissing instelt, als op de verzoekende partij die, in het kader van het subjectieve contentieux, bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing die door een administratief rechtscollege werd genomen ?

2. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in zoverre dat artikel erin voorziet dat de verzoekende partij die bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten, van rechtswege, in geval van laattijdige indiening van een memorie van wederantwoord, haar belang bij de rechtspleging verliest, terwijl integendeel, volgens artikel 1094 van het Gerechtelijk Wetboek, de verzoekende partij die voor het Hof van Cassatie een voorziening instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten en laattijdig gebruik maakt van de mogelijkheid om een memorie van wederantwoord in te dienen, niet met het verval van de voorziening in cassatie wordt bestraft ?

3. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in zoverre dat artikel erin voorziet dat de verzoekende partij die bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten, van rechtswege, in geval van laattijdige indiening van een memorie van wederantwoord, haar belang bij de rechtspleging verliest, terwijl integendeel de laattijdige indiening van een memorie van antwoord door de verwerende partij niet met een gelijkwaardige sanctie wordt bestraft ? Volgens artikel 1094 van het Gerechtelijk Wetboek wordt de verzoekende partij die voor het Hof van Cassatie een voorziening instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten en laattijdig gebruik maakt van de mogelijkheid om een memorie van wederantwoord in te dienen, niet bestraft met het verval van de voorziening in cassatie.

4. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in zoverre de toegang tot de rechter en het recht van de verdediging niet bij dat artikel zijn gewaarborgd in geval van een voorziening in cassatie tegen een beslissing van een

administratief rechtscollege met betrekking tot subjectieve rechten, terwijl die aantasting van het recht van toegang tot de rechter en van het recht van de verdediging niet bestaat in het kader van een administratief cassatieberoep voor het Hof van Cassatie ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

A. Grigoreva heeft bij de Raad van State de vernietiging gevorderd van de administratieve beslissing waarbij haar het statuut van politiek vluchteling is geweigerd. Zij heeft noch een memorie van wederwoord (aangezien de tegenpartijen zelf geen memorie van antwoord hebben ingediend binnen de termijnen) noch een toelichtende memorie ingediend en de auditeur heeft, verwijzend naar artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, besloten tot de ontstentenis van het vereiste belang van de verzoekster. Die heeft bijgevolg de Raad van State verzocht aan het Hof vier prejudiciële vragen te stellen, wat de Raad van State gedaan heeft in de hiervoor weergegeven bewoordingen.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 11 augustus 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 23 september 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 oktober 1999.

Memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 5 november 1999 ter post aangetekende brief;
- A. Grigoreva, wonende te 1200 Brussel, Linthoutstraat 167, bus 7, bij op 8 november 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 7 december 1999 ter post aangetekende brieven.

A. Grigoreva heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 6 januari 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 27 januari 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 11 augustus 2000.

Bij beschikking van 10 mei 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 30 mei 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 11 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 30 mei 2000 :

- zijn verschenen :
- . Mr. H. de Meeûs, advocaat bij de balie te Brussel, voor A. Grigoreva;

. Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, en Mr. F. Motulksy, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers L. François en H. Coremans verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Betreffende alle vragen

A.1. Onder voorbehoud van een latere memorie van antwoord verklaart de verzoekster voor de Raad van State in haar memorie zich voorlopig naar de wijsheid van het Hof te gedragen.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

A.2.1. De Ministerraad is van mening dat de wetgever geen onderscheid kon vaststellen tussen de verschillende categorieën van verzoekers, naargelang het gaat om het objectieve contentieux of om het administratieve verbrekingscontentieux: hij heeft de taak van de Raad van State willen verlichten (wat het Hof heeft aangenomen in zijn arresten nrs. 32/95, 27/97 en 88/98) en alle verzoekers op dezelfde manier willen behandelen: in de beide gevallen is de ontwikkeling van de procedure dezelfde en moeten de verzoekers aantonen dat zij die voort willen zetten.

A.2.2. De verzoekende partij voor de Raad van State gedraagt zich naar de wijsheid van het Hof maar doet gelden dat de lering uit de door de Ministerraad geciteerde arresten enkel met voorzichtigheid op deze zaak kan worden toegepast vermits de arresten nrs. 32/95 en 27/97 de situatie beogen van de verzoekende partijen die zich al dan niet in het bezit bevinden van het administratief dossier van de tegenpartij en het arrest nr. 88/98 de bijzondere procedure van het kort geding voor de Raad van State beoogt, zodat het om kennelijk verschillende situaties gaat die bovendien niet in het kader van het subjectief contentieux passen.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.3.1. De Ministerraad neemt aan dat de categorieën van personen die voor twee afzonderlijke rechtsprekende instellingen optreden en meer in het bijzonder, enerzijds, voor de Raad van State, die uitspraak doet als administratieve verbrekingsrechter over beroepen die zijn ingesteld tegen de beslissingen van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen en, anderzijds, voor het Hof van Cassatie, waarbij de zaak aanhangig is gemaakt in het kader van een subjectief gerechtelijk contentieux, vergelijkbare categorieën vormen, waarbij in het arrest nr. 14/97 is geoordeeld dat het contentieux betreffende de hoedanigheid van vluchteling en de toekenning van het asiel betrekking had op subjectieve rechten.

A.3.2. De Ministerraad is van oordeel dat de lering uit het arrest nr. 27/97, volgens welke de in artikel 21, tweede lid, beoogde procedureregels geen belemmering vormen voor de toegang tot de rechter en bijgevolg niet het voorschrift schenden van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, relevant is voor het antwoord dat moet worden gegeven op de vraag, ook al is, zoals te dezen, bij de Raad van State een beroep betreffende een subjectief recht aanhangig gemaakt. Hetzelfde geldt voor de lering uit het arrest nr. 88/98, waarbij de wil om de gerechtelijke achterstand voor de Raad van State weg te werken, met name in zijn functie

van administratief verbreekingsrechter, de toepassing verantwoordt van specifieke procedureregels waarin niet voorzien is in het kader van een gerechtelijke verbreekingsprocedure; de Ministerraad verwijst voor het overige naar de uiteenzettingen in verband met de derde prejudiciële vraag.

A.3.3. De verzoekende partij voor de Raad van State gedraagt zich naar de wijsheid van het Hof.

Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag

A.4.1. De Ministerraad is van oordeel dat het eerste onderdeel van de vraag moet worden beoordeeld in het licht van de beginselen die zijn ontwikkeld door het Arbitragehof en waarbij op algemene wijze wordt vastgesteld dat, wat de voortzetting van de procedure betreft, aan de verzoekende partij en de verwerende partij een verschillende behandeling kan worden voorbehouden. Het is immers de partij die de vernietiging vordert, en niet de verwerende partij, die moet doen blijken van een belang bij die vordering. Het is dus logisch dat een formele bevestiging van het vereiste belang niet van de verwerende partij maar uitsluitend van de verzoekende partij wordt gevorderd. De beide partijen zijn, op evenwichtige wijze, onderworpen aan voor hen specifieke procedureregels en daarmee gepaard gaande sancties.

A.4.2. De verzoekster voor de Raad van State is van mening dat noch de wet noch de parlementaire voorbereiding het criterium toelichten dat het verschil in behandeling verantwoordt tussen de verzoekende partij en de tegenpartij en herinnert eraan dat de lering uit de arresten nrs. 32/95, 27/97 en 88/98 hier enkel met voorzichtigheid kan worden omgezet. Zij voegt daaraan toe dat de tegenpartij harerzijds eveneens een belang heeft bij de procedure en dat, aangezien het de bedoeling van de wetgever is de - al dan niet door de in het geding zijnde partijen gewilde - lange duur van die procedure te verhelpen, men niet het positieve gevolg inziet dat het in het geding zijnde verschil in behandeling voor de verwezenlijking van die doelstelling zou kunnen hebben. Rekening houdend met de aard van de in het geding zijnde beginselen en de vereisten van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens past de in het geding zijnde maatregel niet in een verband van evenredigheid met de nagestreefde doelstelling vermits de tegenpartij van dat verschil in behandeling een gebruik kan maken dat strijdig is met de nagestreefde doelstelling en daarbij nog de mogelijkheid heeft een « laatste memorie » in te dienen en haar argumenten te doen gelden op de terechtzitting.

A.4.3. De Ministerraad is van mening dat artikel 1094 van het Gerechtelijk Wetboek, dat is aangevoerd in het tweede deel van de vraag, niet kan worden vergeleken met de in het geding zijnde bepaling : het gaat om verschillende procedures, waarbij de oorspronkelijke eiser, voor het Hof van Cassatie, in de regel over geen enkele mogelijkheid tot wederwoord beschikt, behalve wanneer de memorie van antwoord van de verweerder in cassatie een grond van niet-ontvankelijkheid bevat die aan de voorziening wordt tegengeworpen. Artikel 1094, dat een uitzonderingsregel is, voorziet bovendien in geen enkele verplichting van antwoord, een verplichting waarvan de sanctie zou kunnen bestaan in het verlies van het belang bij het beroep. Het voert uitsluitend een mogelijkheid in waarvan de uitoefening aan de beoordeling van de eiser in cassatie wordt overgelaten en staat laatstgenoemde niet toe zijn voorziening aan te vullen met een memorie welke die voorziening zou staven, met name doordat ze een ander antwoord zou bevatten dan hetgeen de mogelijke grond van niet-ontvankelijkheid betreft die door de verweerder is tegengeworpen. In tegenstelling tot de procedure voor de Raad van State beperkt de procedure voor het Hof van Cassatie zich ertoe de eiser in cassatie toe te staan, indien hij zulks wenst, te antwoorden op een procedureargument dat aan zijn voorziening wordt tegengeworpen en de enkele omstandigheid dat de eiser in cassatie daar geen gebruik van maakt of daar slechts laattijdig gebruik van maakt, kan niet een vermoeden van verlies van belang tot gevolg hebben.

A.4.4. De verzoekende partij voor de Raad van State gedraagt zich in dat verband naar de wijsheid van het Hof.

Ten aanzien van de vierde prejudiciële vraag

A.5.1. De Ministerraad is van mening dat het beginsel vermeld in het arrest nr. 27/97, waarin is geantwoord op een soortgelijke vraag, niet opnieuw in het geding moet worden gebracht : aangezien de in het geding zijnde bepaling geen belemmering vormt voor het recht van toegang tot de rechter, is het zonder belang zich af te vragen of er in de gerechtelijke cassatieprocedure een andere toegang tot de rechter bestaat.

A.5.2. De verzoekende partij voor de Raad van State gedraagt zich naar de wijsheid van het Hof.

- B -

B.1. Artikel 21, eerste en tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het gelding had ten tijde van het stellen van de prejudiciële vragen, bepaalde :

« De termijnen waarbinnen de partijen hun memories, het administratief dossier of de door de afdeling administratie gevraagde stukken of inlichtingen moeten toesturen, worden bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit vastgesteld.

Wanneer de verzoekende partij de termijnen voor het toesturen van de memorie van wederantwoord of van de aanvullende memorie niet eerbiedigt, doet de afdeling, de partijen gehoord, zonder verwijl uitspraak op advies van het voor de betreffende zaak aangestelde lid van het auditoraat, waarbij het ontbreken van het vereiste belang wordt vastgesteld. »

B.2. De Raad van State stelt vier prejudiciële vragen betreffende de bestaanbaarheid van het tweede lid van artikel 21 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.3.1. De in het geding zijnde bepaling is bij artikel 1 van de wet van 17 oktober 1990 ingevoegd in de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Zij maakt deel uit van een reeks maatregelen waarmee de wetgever beoogde de duur van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State te beperken en de ontstane achterstand weg te werken (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 984-1, p. 1, en nr. 984-2, p. 2, en *Hand.*, Senaat, 12 juli 1990, pp. 2640 en volgende).

De parlementaire voorbereiding omtrent die bepaling preciseerde dat «het [...] de bedoeling [is] te verhelpen aan de al dan niet door sommige gedingvoerende partijen gewilde langdurigheid van de procedures die voor de Raad van State worden aangespannen. Het niet respecteren van de termijnen voor het toesturen van de memories zal van rechtswege geacht worden gelijk te staan met het niet meer doen blijken van het in artikel 19 vereiste belang » (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 984-1, p. 3).

In het arrest nr. 48.624 van 13 juli 1994 kwam de Raad van State, na een analyse van de parlementaire voorbereiding en inzonderheid de vaststelling dat een amendement dat een meer soepele behandeling voorstelde werd verworpen (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990,

nr. 984-5, en *Hand.*, Senaat, 12 juli 1990, pp. 2646, 2648, 2650 en 2651), tot de conclusie « dat de wetgever heeft gewild dat onder geen beding een excuus voor het niet of het niet tijdig insturen van een memorie aanvaard zou worden; door de door hem opgelegde sanctie te omschrijven als het 'ontbreken van het vereiste belang' heeft hij te kennen gegeven dat hij het indienen van een memorie zag als een formele blijk van gebleven belangstelling. Het geven van die formele blijk van gebleven belangstelling is uiteraard ook dan zinvol wanneer de verzoekende partij niets meent te moeten toevoegen aan haar verzoekschrift, bijvoorbeeld omdat de verwerende partij geen memorie van antwoord en zelfs geen administratief dossier heeft ingediend ».

B.3.2. Het indienen van een memorie is aldus door artikel 21, tweede lid, tot een verplichting gemaakt voor de verzoekende partij, indien ze wil vermijden dat de afwezigheid van het vereiste belang zou worden vastgesteld.

Nu die verplichting uit de wet voortspuit, dienen de artikelen 7 en 8 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State ook zo te worden gelezen dat de griffier, bij gebrek aan tijdige neerlegging van het administratief dossier of van een memorie van antwoord, is gehouden de verzoekende partij hiervan in kennis te stellen, onder vermelding, conform artikel 14*bis*, § 2, van dat besluit, van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt bovendien dat de wetgever de bedoeling had strenge gevolgen te verbinden aan het niet respecteren van de termijnen en dat hij ervan uitging dat de Raad van State, bij de kennisgevingen van de griffier, de verzoekende partij zou herinneren aan de wettelijke gevolgen van de afwezigheid of de laattijdigheid van antwoord (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 984-1, pp. 4 en 43).

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.4.1. De eerste vraag vereist een toetsing van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State ten aanzien van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, «in zoverre het evenzeer van toepassing is op de verzoekende partij die, in het

kader van het objectieve contentieux, bij de Raad van State een beroep tot nietigverklaring tegen een administratieve beslissing instelt, als op de verzoekende partij die, in het kader van het subjectieve contentieux, bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing die door een administratief rechtscollege werd genomen».

B.4.2. De wetgever vermocht redelijkerwijze te oordelen dat, zowel ten aanzien van de administratieve cassatieberoepen als wat het zogenaamde objectieve contentieux betreft, de duur van de rechtspleging moest worden ingekort en dat alle verzoekende partijen voor de Raad van State blijk moeten geven van een volgehouden belangstelling door tijdig een memorie in te dienen.

Gewis bestaan er verschillen tussen het «objectief» contentieux van de beroepen wegens machtsoverschrijding en het «subjectief» administratief cassatieberoep, maar die verschillen zijn niet van die aard dat zij de wetgever ertoe noodzaken om dienaangaande ook een onderscheid te maken op het stuk van de duur van de rechtspleging en inzonderheid wat betreft de termijn voor het indienen van een memorie door de verzoekende partij en de sanctie op de niet-inachtneming daarvan.

B.4.3. In het licht van de nagestreefde doelstelling, namelijk het inkorten van de rechtspleging, is de maatregel ook ten aanzien van administratieve cassatieberoepen niet kennelijk onevenredig, rekening houdend zowel met de voorafgaande kennisgeving door de griffie van de gevolgen van de afwezigheid van antwoord of de laattijdigheid ervan, en met de aard van het vormvoorschrift - waaraan kan worden voldaan met het indienen van een memorie met een loutere bevestiging dat in het beroep wordt volhard - alsook met de mogelijkheid voor de verzoekende partij voor de Raad van State om zich in voorkomend geval op overmacht te beroepen.

B.4.4. Hieruit volgt dat de eerste prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.5.1. De tweede vraag vergt een toetsing van het in het geding zijnde onderscheid ten aanzien van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, «in zoverre dat artikel erin voorziet dat de verzoekende partij die bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten, van rechtswege, in geval van laattijdige indiening van een memorie van wederantwoord, haar belang bij de rechtspleging verliest, terwijl integendeel, volgens artikel 1094 van het Gerechtelijk Wetboek, de verzoekende partij die voor het Hof van Cassatie een voorziening instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten en laattijdig gebruik maakt van de mogelijkheid om een memorie van wederantwoord in te dienen, niet met het verval van de voorziening in cassatie wordt bestraft ».

B.5.2. Er bestaan vergelijkingspunten tussen de cassatierechtsplegingen voor de Raad van State, enerzijds, en het Hof van Cassatie, anderzijds, zij het dat beide instellingen niet eenzelfde bevoegdheid hebben.

Evenwel, rekening houdend met de exponentiële toevloed aan zaken waarmee de Raad van State werd geconfronteerd en met de groeiende achterstand in de behandeling van de lopende zaken, was het redelijk verantwoord dat de wetgever specifiek voor dat rechtscollege meer stringente maatregelen nam, met name door de verzoekende partij te verplichten blijk te geven van een volgehouden belangstelling door tijdig een memorie van wederantwoord of een toelichtende memorie in te dienen.

B.5.3. De combinatie van de artikelen 10 en 11, 144 en 145 van de Grondwet leidt niet tot een andere conclusie. Het grondwettelijke onderscheid tussen burgerlijke en politieke rechten is immers niet relevant ten aanzien van het te dezen aangeklaagde verschil in behandeling op het stuk van de rechtspleging.

B.5.4. Aangenomen dat de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens van toepassing zijn op de zaak die voor de Raad van State aanhangig is, dan nog moet worden vastgesteld dat artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad

van State geen afbreuk doet aan de waarborgen die deze verdragsbepalingen bieden, temeer daar de griffier van de Raad van State de verzoekende partij uitdrukkelijk wijst op de gevolgen van het niet in acht nemen van die verplichting.

B.5.5. De tweede prejudiciële vraag moet ontkennend worden beantwoord.

Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag

B.6.1. De vraag noopt tot een toetsing van de in het geding zijnde bepaling aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, «in zoverre dat artikel erin voorziet dat de verzoekende partij die bij de Raad van State een voorziening in cassatie instelt tegen een rechterlijke beslissing met betrekking tot subjectieve politieke rechten, van rechtswege, in geval van laattijdige indiening van een memorie van wederantwoord, haar belang bij de rechtspleging verliest, terwijl integendeel de laattijdige indiening van een memorie van antwoord door de verwerende partij niet met een gelijkwaardige sanctie wordt bestraft ».

B.6.2. Het onderscheid tussen de maatregel die geldt ten aanzien van een verzoekende partij die de termijnen voor het indienen van een memorie van wederantwoord niet respecteert en de maatregel die geldt ten aanzien van de verwerende partij die nalaat binnen de gestelde termijn een memorie van antwoord in te dienen, is objectief en redelijk verantwoord, rekening houdend met de verschillende uitgangspunten die aan de onderscheiden maatregelen ten grondslag liggen.

Artikel 21, tweede lid, houdt een regel in die de voortzetting van het onderzoek van een beroep afhankelijk stelt van de uiting, door de verzoekende partij, van de voortzetting van haar belang. Die maatregel draagt bij tot de beoogde inperking van de achterstand doordat hij voorkomt dat verder onderzoek wordt gewijd aan zaken waarin de verzoekende partij geacht wordt geen interesse meer te hebben.

Krachtens artikel 21, vijfde lid, wordt een laattijdige memorie van de verwerende partij ambtshalve uit de debatten geweerd.

De objectief onderscheiden situaties van de verzoekende partij, die moet doen blijken van een volgehouden belang, en van de verwerende partij, ten aanzien van wie de belangvereiste niet bestaat, verantwoord op redelijke wijze dat onderscheiden maatregelen worden genomen bij niet-nakoming van die respectieve verplichtingen.

B.6.3. Om de redenen vermeld in B.5.3 en B.5.4, doet de in het geding zijnde bepaling geen afbreuk aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met de artikelen 144 en 145 ervan, of met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

De vergelijking tussen de cassatieprocedure voor de Raad van State en die voor het Hof van Cassatie is in B.5.2 en volgende onderzocht.

B.6.4. De derde prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Wat betreft de vierde prejudiciële vraag

B.7.1. De vraag noopt tot een toetsing van de in het geding zijnde bepaling aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet en de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, «in zoverre de toegang tot de rechter en het recht van de verdediging niet bij dat artikel zijn gewaarborgd in geval van een voorziening in cassatie tegen een beslissing van een administratief rechtscollege met betrekking tot subjectieve rechten, terwijl die aantasting van het recht van toegang tot de rechter en van het recht van de verdediging niet bestaat in het kader van een administratief cassatieberoep voor het Hof van Cassatie ».

B.7.2. Om de redenen vermeld in B.5.3 en B.5.4, doet de in het geding zijnde bepaling geen afbreuk aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met de artikelen 144 en 145 ervan of met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.7.3. De vierde prejudiciële vraag moet ontkennend worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet of met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 juni 2000, door de voormelde zetel, waarin rechter H. Coremans voor de uitspraak is vervangen door rechter A. Arts, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De wnd. griffier,

De voorzitter,

B. Renauld

M. Melchior